

Grunder för fristående examen

**YRKESEXAMEN
I PROGRAMTJÄNSTER FÖR TURISTER
2006**

Grunder för fristående examen

**YRKESEXAMEN
I PROGRAMTJÄNSTER FÖR TURISTER
2006**

© Utbildningsstyrelsen 2006

Edita Prima Oy

Helsingfors 2006

ISBN 952-13-3068-6 (häft.)

ISBN 952-13-3069-4 (pdf)

DNR **29/011/2006**

FÖRESKRIFT **Iaktas som förpliktande**

DATUM **5.6.2006**

Giltighetstid
fr.o.m. 1.8.2006 tillsvidare

De stadganden på vilka befogenheten att
utfärda föreskriften bygger

L 631/1998 13 § 2 mom

Upphäver Föreskrift Nr **21/011/2001**
Ändrar Föreskrift Nr

GRUNDERNA FÖR YRKESEXAMEN I PROGRAMTJÄNSTER FÖR TURISTER

Utbildningsstyrelsen har fastställt grunderna för yrkesexamen i programtjänster för turister. Examensgrunderna skall iaktas fr.o.m. 1.8.2006 tillsvidare.

Utbildningsanordnare som ordnar utbildning som förbereder för examen eller för del därav skall göra upp och godkänna en läroplan för utbildningen med beaktande av vad som bestämts i dessa grunder. Som en del av den förberedande utbildningen skall ordnas prov som utvisar yrkesskickligheten.

Examenskommissionen, examensarrangören och utbildningsanordnaren kan inte lämna grunderna för examen obeaktade eller avvika från dem.

Generaldirektör

KIRSI LINDROOS
Kirsi Lindroos

Överinspektör

LEA LAKIO
Lea Lakio

INNEHÅLL

Kapitel 1

Syftet med fristående examina och målen för dem.....	7
1 § Fristående examina	7
2 § Förberedande utbildning för fristående examina	7
3 § De allmänna grunderna för sättet att påvisa yrkesskicklighet och för bedömning av examensprestationerna.....	8

Kapitel 2

Uppbyggnaden av yrkesexamen i programtjänster för turister	8
1 § Examensdelarna	8

Kapitel 3

Kraven på yrkesskicklighet i yrkesexamen i programtjänster för turister och grunderna för bedömningen	9
--	---

VALFRIA KOMPETENSOMRÅDEN

Kompetensområde: Produktion av programtjänster

1 § Planering av programtjänster	10
a) Krav på yrkesskicklighet	10
b) Mål och kriterier för bedömningen.....	10
c) Sätten att påvisa yrkesskicklighet	12
2 § Planering av affärsverksamhet och marknadsföring av programtjänster	12
a) Krav på yrkesskicklighet	12
b) Mål och kriterier för bedömningen.....	12
c) Sätten att påvisa yrkesskicklighet	14
3 § Försäljning och genomförande av programtjänster.....	14
a) Krav på yrkesskicklighet	14
b) Mål och kriterier för bedömningen.....	14
c) Sätten att påvisa yrkesskicklighet	15

Kompetensområde: Produktion av evenemang

4 § Planering av ett evenemang	16
a) Krav på yrkesskicklighet	16
b) Mål och kriterier för bedömningen.....	16
c) Sätten att påvisa yrkesskicklighet	19
5 § Produktion och genomförande av ett evenemang	19
a) Krav på yrkesskicklighet	19
b) Mål och kriterier för bedömningen.....	19
c) Sätten att påvisa yrkesskicklighet	21

VALFRI EXAMENSDEL

6 § Företagsamhet	21
a) Krav på yrkesskicklighet	21
b) Mål och kriterier för bedömningen.....	21
c) Sätten att påvisa yrkesskicklighet	23

Bilaga 1	Beskrivning av yrket
Bilaga 2	Begrepp och termer

Kapitel 1

SYFTET MED FRISTÅENDE EXAMINA OCH MÅLEN FÖR DEM

1 § Fristående examina

De fristående examina är inte beroende av det sätt på vilket man förvärvat sig sin yrkesskicklighet. Det kunnande som examinanderna har skaffat sig genom utbildning, i arbetslivet eller genom sina intressen behandlas som en helhet, så att detta kunnande kan användas när den erfordrade yrkesskickligheten skall påvisas vid de fristående yrkesproven.

De fristående examina är modulära till sin struktur. De utgörs av uppgiftshelheter, som baseras på arbetslivet och dess utvecklingsbehov och som präglas av det som förenar verksamheten med den teoretiska grunden, av mångsidig yrkesskicklighet och av att arbetsprocessen integreras med resultaten av den. Varje del av en examen utgör ett delområde av yrkeskompetensen, som kan lyftas ut ur den naturliga arbetsprocessen och bilda en självständig helhet som kan bedömas. De fristående yrkesproven arrangeras och avläggs flexibelt för en examensdel i sänder. Examinandernas mål kan också vara att endast avlägga en eller flera delar av en examen, inte hela examen.

Grunden för beskrivningen av kraven på yrkesskicklighet är den kvalifikationsbestämning som anses vara lämpligast för yrkesområdet. Beskrivningen koncentreras på kraven för branschens centrala funktioner, behärskning av verksamhetsprocessen och omfattande yrkespraxis. I kraven ingår också de för arbetslivet nödvändiga språkkunskaperna och sociala färdigheterna.

2 § Förberedande utbildning för fristående examina

Systemet med fristående examina ställer inte examinanderna inför förhandsvillkor i fråga om utbildning. Emellertid avläggs dessa examina i allmänhet i samband med något slag av förberedande utbildning.

Den som anordnar förberedande utbildning skall fastställa läroplanen för utbildningen enligt examensgrunderna. Utbildningen och de fristående yrkesprov som ingår i den skall läggas upp enligt examensdelarna. Det åligger utbildningsanordnaren att arrangera de fristående yrkesproven som en del av den förberedande utbildningen. Till de studerandes skyldigheter hör att delta i dessa prov i samband med studierna.

De gemensamma studier, som ingår i en grundexamen som avläggs som grundläggande yrkesutbildning, är inte obligatoriska i en utbildning som förbereder för en grundexamen som avläggs som en fristående examen. Målen för dessa studier beaktas dock i tillämpliga delar i läroplanen och i undervisningsarrangemangen.

3 § De allmänna grunderna för sättet att påvisa yrkesskicklighet och för bedömning av examensprestationerna

Bedömningen av de fristående yrkesproven förutsätter metodisk insamling av material, beslutsfattande och dokumentering angående examinandernas yrkesmässiga och arbetsrelaterade färdigheter, som jämförs med de i examensgrunderna fastställda kraven på yrkesskicklighet och med bedömningskriterierna. Tyngdpunkten vid bedömningen ligger på det praktiska arbetet och arbetsmetoderna. Färdigheterna eller kunnandet bedöms i allmänhet direkt enligt motsvarande arbete.

Miljön för de fristående yrkesproven skall vara verklig eller så realistisk som möjligt. Vid bedömningen tillämpas mångsidigt olika kvalitativa bedömningsmetoder såsom iakttagelser, intervjuer, frågor och portföljer samt självbedömning och gruppbedömning. De fristående yrkesproven läggs upp enligt examensdelarna så att man vid proven kan bedöma om examinanden uppfyller de centrala kraven på behärskandet av yrket.

Målen för bedömningen anger de kompetensområden som ägnas speciell uppmärksamhet vid bedömningen. Målen hänför sig till de centrala färdigheterna och man ser till att examinanden behärskar den teori som ligger till grund för arbetet samt att han eller hon behärskar arbetsmetoder, arbetsutrustning, material och arbetsprocesser. Såväl målen för bedömningen som bedömningskriterierna härleds ur kraven på yrkesskicklighet för motsvarande examensdel. Kriterierna för bedömningen baserar sig på målen för bedömningen och de anger och preciserar prestationer på olika nivåer. Bedömningskriterierna utgör trösklar med vilkas hjälp det är möjligt att differentiera kompetensnivån.

Kapitel 2

UPPBYGGNADEN AV YRKESEXAMEN I PROGRAMTJÄNSTER FÖR TURISTER

1 § Examensdelarna

De två valbara kompetensområdena i yrkesexamen i programtjänster för turister är

- a) Produktion av programtjänster
- b) Produktion av evenemang

Kompetensområdet Produktion av programtjänster består av examensdelarna

- Planering av programtjänster
- Planering av affärsverksamhet och marknadsföring av programtjänster
- Försäljning och genomförande av programtjänster

Kompetensområdet Produktion av evenemang består av examensdelarna

- Planering av ett evenemang
- Produktion och genomförande av ett evenemang

Valfri examensdel för båda kompetensområdena är

- Företagsamhet

Kapitel 3

KRAVEN PÅ YRKESKICKLIGHET I YRKESEXAMEN I PROGRAMTJÄNSTER FÖR TURISTER OCH GRUNDERNA FÖR BEDÖMNINGEN

Fristående examina arrangeras enligt läroanstaltens plan för anordnande av fristående examina. Planen som baserar sig på examenskraven skall godkännas av examenskommissionen. Yrkesproven som ingår i fristående examina är härledda ur examensfordringarna och skall planeras så att de är av central betydelse för yrkeskompetensen och omfattar målen för bedömning på ett heltäckande sätt. Yrkesproven skall visa examinandernas förmåga att i arbetet tillämpa sina kunskaper och färdigheter på rätt sätt i varierande situationer. Platsen där yrkesprovet avläggs skall vara sådan att det går att utföra uppgifter som gör det möjligt att på ett heltäckande sätt bedöma om examinandernas prestationsnivå motsvarar kriterierna för bedömning i respektive examensdelar.

När det gäller påvisandet av yrkesskickligheten skall examensarrangören för varje examinands del se till att individualisering tillämpas på det sätt som lagen föreskriver. Individualiseringen bör genomföras utgående från grunderna för yrkesexamen i programtjänster för turister. I yrkesexamen i programtjänster för turister bedöms en examensdel åt gången så, att examinandernas yrkesskicklighet jämförs med kraven på yrkesskicklighet och med den prestationsnivå som fastställs i kriterierna för bedömningen. Vid bedömning av fristående examina samlar man ett tillräckligt omfattande material som dokumenteras och utgör en motivering till bedömningsbeslutet. Bedömningsmaterialet som berör examinandernas yrkes- och arbetsfärdigheter samlas in systematiskt och i första hand med kvalitativa metoder. Beslut om godkännande eller underkännande av en prestation fattas på basis av det insamlade materialet vid ett treparts möte (representanter för arbetsgivare, arbetstagare eller självständiga yrkesutövare och lärare). För varje examensdel godkänns den prestationsnivå som är fastställd i kriterierna för bedömningen.

För att förenhetliga bedömningen leder och övervakar examenskommissionen arrangerandet av fristående examina och konsulterar examensarrangören i frågor som berör arrangemanget. Kommissionen får dock inte ändra på grunderna för bedömningen. Eftersom examina bör följa en riksomfattande kvalitetsstandard, skall den som anordnar yrkesprov sända sin plan för ordnande av yrkesexamen i programtjänster för turister till examenskommissionen för godkännande innan yrkesproven anordnas. Examenskommissionen avgör inom ramen för examensgrunderna tolkningsfrågor, t.ex. om den yrkesprovsomgivning som examensarrangören har föreslagit lämpar sig för avläggandet av en viss examensdel, om kundgrupperna är lämpliga, om yrkesprovet är tillräckligt samt om bedömarnas kompetens räcker till.

En prestation avbryts om examinanderna handlar så att kundernas säkerhet riskeras eller om de allvarligt försummar sin egen eller arbetsgemenskapens säkerhet. Prestationen kan också avbrytas av andra skäl som avgörs av bedömarna.

Kraven på yrkesskicklighet, målen och kriterierna för bedömningen samt sätten att påvisa yrkesskicklighet för examensdelarna beskrivs enligt följande principer:

- Punkt a Kraven på yrkesskicklighet i yrkesexamen i programtjänster för turister är uppbyggda utgående från uppgifts- och färdighetsområden i arbetslivet.
- Punkt b Målen för bedömningen anger de områden eller funktioner som är centrala för yrkesskickligheten och som skall ägnas speciell uppmärksamhet vid bedömningen.

Kriterierna för bedömningen anger för sin del hur examinanden skall klara sig i sitt arbete, d.v.s. de bestämmer kompetensnivån.

Punkt c Sätten att påvisa yrkesskicklighet fastställer kraven på sätten att avlägga de fristående yrkesproven för den aktuella examensdelen samt kraven på yrkesprovsmiljön och på bedömningsförfarandena.

VALFRIA KOMPETENSOMRÅDEN

Kompetensområde: Produktion av programtjänster

1 § Planering av programtjänster

a) Krav på yrkesskicklighet	b) Mål och kriterier för bedömningen
<p>Examinanderna förstår vad turismen betyder för nationalekonomin och inser det egna företagets betydelse inom turismbranschen. De kan planera genomförbara programtjänster. Vid planering av en produkt drar de nytta av sin yrkeskunskap om programtjänsters innehåll och sin kännedom om verksamhetsmiljön. De kan utnyttja möjligheter till samarbete med andra turistaktörer. Examinanderna kan produktifiera programtjänster de planerat till genomförbara och företagsekonomiskt lönsamma produkter eller produktpaket för olika målgrupper.</p>	<p>Planering och produktifiering av programtjänster Examinanderna</p> <ul style="list-style-type: none"> • känner till turistservicen och dess uppbyggnad inom det egna verksamhetsområdet så att de utgående från det kan skapa programtjänster och produktpaket • visar sig kunna anlita olika informationskällor för att söka information om turistbranschen och turistaktörer • tar vid produktplanering i beaktande olika målgruppers och marknadens behov, det tjänsteutbud som redan existerar samt affärsidén i det företag som producerar programtjänster • planerar utgående från kundernas behov tjänster som är klart avgränsade samt lätta att köpa och använda • gör upp alla dokument som är viktiga både för den egna verksamheten och för kundens verksamhet • kan kombinera olika tjänster till produktpaket, ur vilka framgår innehåll, eventuella ruttbeskrivningar med tillhörande tidtabeller, måltider, inkvartering, utrustning samt andra eventuella bi- och tilläggstjänster och anvisningar • visar sig beakta möjligheterna till samarbete med andra aktörer • kan vid behov använda experttjänster som stöd för produktutveckling • använder sig vid planering av program-

<p>Examinanderna känner till och kan i praktiken sköta ansvarsfrågor som berör programtjänster såväl i den egna verksamheten som i samarbetsnätverk.</p>	<p>tjänster av e-post, Internet och annan datateknik samt anslutande programvara på ett smidigt sätt och producerar ett tydligt material som stödjer marknadsföring och försäljning</p> <ul style="list-style-type: none"> • gör upp planer för hur kvaliteten på produkterna skall mätas • dokumenterar systematiskt hela produktutvecklingsprocessen så heltäckande, att det vid behov går att överföra ägande- eller produktionsrättigheterna. <p>Ansvarsfrågor i anslutning till programtjänster</p> <p>Examinanderna</p> <ul style="list-style-type: none"> • visar att de vid produktplanering iakttar den lagstiftning som berör turistbranschen och i synnerhet programtjänster • visar sig känna till de krav som produktansvaret och produktsäkerheten ställer, också i ett samarbetsnätverk • tar vid planering i beaktande myndigheternas direktiv samt andra bestämmelser och rekommendationer • känner till behovet av tillstånd, anmälningar och försäkringar och förfarandet i fråga om dem samt hur de står i relation till den planerade produkten • beaktar vid planering säkerhetsfaktorer och bestämmelserna om konsumentskydd till den del det behövs • gör upp säkerhetsdokument för programtjänsterna, i vilka säkerhetsplaner ingår • tar vid planeringen i beaktande miljöfrågor genom att minimera miljöbelastningen på det aktivitetsområde där de verkar • planerar verksamheten i enlighet med principerna för hållbar utveckling, de förpliktelser som miljölagstiftningen och bestämmelserna medför och på det sätt som miljömedvetna kunder förväntar sig • ingår nödvändiga avtal och inser det ansvar och de skyldigheter avtalen medför.
<p>Examinanderna kan utvärdera sitt arbete på ett realistiskt sätt.</p>	<p>Utvärdering av det egna arbetet</p> <p>Examinanderna</p> <ul style="list-style-type: none"> • bedömer de produkter de planerat och hur realistiska de är ur olika synvinklar,

	<p>bl.a. ur kundens synvinkel och med avseende på verksamhetsmiljöns lämplighet, på hållbar utveckling samt på samarbete med andra aktörer</p> <ul style="list-style-type: none"> • söker aktivt information, följer med branschens utveckling och uppdaterar sitt eget kunnande.
--	--

c) Sätten att påvisa yrkesskicklighet

Examinanderna planerar två (2) produkter, av vilka den ena skall ingå som en del i ett produktpaket som uppfyller kännetecknen för en charterresa. Produkten kan vara inriktad på natur, motion, äventyr eller kultur. Examinanderna bör från tidigare ha en tillräcklig allmänbildning (historia, konsthistoria eller konst) eller kunskap om produktens substansområde för att trovärdigt kunna planera och genomföra programtjänster med den inriktning de valt. Såväl produktpaketet som den enskilda produkten skall gå att genomföra och vara ekonomiskt lönsam.

- 1) Produkten är riktad till en annan målgrupp än den produkt som ingår i produktpaketet. Programmet kan antingen vara handlett eller gå att genomföra på egen hand.
- 2) Produktpaketet skall inklusive det planerade programmet, måltider, inkvartering och transport uppfylla kännetecknen för en charterresa.

Bedömningen skall, förutom på skriftligt material, grunda sig på ett möte där examinanderna presenterar tjänsterna de planerat för bedömarna samt utvärderar sitt eget kunnande ur olika synvinklar.

2 § Planering av affärsverksamhet och marknadsföring av programtjänster

a) Krav på yrkesskicklighet	b) Mål och kriterier för bedömningen
<p>Examinanderna känner till grunderna för företagsverksamhet samt de möjligheter och risker som är förknippade med den. De förstår principerna för lönsam företagsverksamhet och vilka resurser som förutsätts för att producera programtjänster. De uppskattar sin egen och andras yrkesskicklighet samt förstår betydelsen av samarbete med intressentgrupper.</p>	<p>Planering av företagsverksamhet Examinanderna</p> <ul style="list-style-type: none"> • gör upp dokument för grundandet av ett företag och vet vilket ansvar och vilka förpliktelser de medför • använder en affärsidé som grund för planering av företagsverksamhet • gör upp en affärsplan, där verksamhetsmålen, -sätten och -miljön framgår på ett ändamålsenligt sätt • inkluderar kostnads- och täckningsberäkningar i sin affärsplan • känner till och utnyttjar vid behov intressentgrupper • beaktar det obligatoriska och frivilliga

<p>Examinanderna kan prissätta programtjänster de planerat på ett företags-ekonomiskt lönsamt sätt.</p> <p>Examinanderna känner till marknaden och förstår betydelsen av prissättning och försäljning som en del av marknadsföringen. De väljer rätta målgrupper och metoder samt rätta distributionskanaler. De kan utarbeta marknadsföringsmaterial för en produkt och utnyttjar vid behov datateknik i marknadsföringen. De känner till och behärskar ansvarsfrågor, både de som berör den egna verksamheten och de som berör samarbetspartnerna</p> <p>Examinanderna kan utvärdera sitt eget arbete på ett realistiskt sätt.</p>	<p>försäkringsskydd som affärsverksamheten och programtjänsterna förutsätter</p> <ul style="list-style-type: none"> • ingår de avtal som programtjänsterna förutsätter • vet var man vid behov får experthjälp med utvecklingen av affärsverksamheten. <p>Prissättning av programtjänster Examinanderna</p> <ul style="list-style-type: none"> • prissätter programtjänster och produkter på ett företagsekonomiskt lönsamt sätt • känner till bestämmelserna om mervärdesskatt och vilka specifikationer som skall göras på en faktura. <p>Marknadsföring av programtjänster Examinanderna</p> <ul style="list-style-type: none"> • gör genom att utnyttja datateknik upp genomförbara planer för marknadsföring av programtjänster som står i relation till tjänsternas avkastning och kapacitet • utarbetar tydligt marknadsföringsmaterial i enlighet med myndigheternas föreskrifter och beaktar ansvarsfrågorna i produkternas marknadsföringsplan • använder vid behov experttjänster för att skapa visuellt material • drar nytta av de möjligheter som lokala och landsomfattande marknadsföringskanaler erbjuder samt sådana kanaler för direkt marknadsföring som är väsentliga med tanke på målgruppen • anordnar försäljning av programtjänster. <p>Utvärdering av det egna arbetet Examinanderna</p> <ul style="list-style-type: none"> • bedömer hur realistiska affärsplanen och produkterna är • bedömer på ett konstruktivt sätt de egna produkterna i relation till konkurrenternas • gör i produkternas marknadsföringsplan en bedömning av de egna produkternas starka och svaga sidor, av hot och möjligheter samt hur de kan vändas till fördelar • söker aktivt information, följer med branschens utveckling och uppdaterar sitt eget kunnande.
--	--

c) Sätten att påvisa yrkesskicklighet

Yrkesskickligheten som krävs i den här examensdelen påvisas genom att examinanderna genomför en eller flera marknadsföringsåtgärder för ett produktpaket eller ett program, antingen själva och/eller genom att utnyttja olika medier. Sådana marknadsföringsåtgärder kan vara till exempel produktlansering, presentation av produkter på mässor, produktpresentation på webbsidor eller med hjälp av en CD-ROM-skiva.

Bedömningen skall, förutom på marknadsföringsåtgärderna och utarbetat material, grunda sig på ett möte där examinanderna presenterar marknadsföringsplanerna och lönsamhetskalkyler samt utvärderar sitt eget kunnande.

3 § Försäljning och genomförande av programtjänster

a) Krav på yrkesskicklighet	b) Mål och kriterier för bedömningen
<p>Examinanderna kan sälja handledda program eller program som genomförs på egen hand.</p> <p>Examinanderna genomför ett program som är lämpligt för målgruppen på ett säkert sätt. De känner väl till de redskap som hör till programmet eller som de själva använder, utrustningen och verksamhetsmiljön.</p>	<p>Försäljning av programtjänster Examinanderna</p> <ul style="list-style-type: none">• säljer eller anordnar försäljning av handledda program som de planerat eller program som är planerade att genomföras på egen hand• anpassar (skräddarsyr) sin produkt för kundens behov med beaktande av bl.a. konsumentens ålder, fysiska kondition eller eventuella begränsningar. <p>Genomförande av ett program Examinanderna</p> <ul style="list-style-type: none">• genomför det program de har planerat på ett säkert och funktionellt sätt och så att deras yrkeskunnande beträffande programmets innehåll syns i genomförandet• leder en grupp på ett naturligt och kundinriktat sätt då de genomför handledda program ELLER handleder en kund vid program som genomförs på egen hand på ett naturligt och kundinriktat sätt• känner till de redskap och den utrustning som behövs i programmet samt säkerhetsredskap och -anordningar• instruerar kunden i hur redskapen och utrustningen används på ett säkert sätt• visar att de känner till verksamhetsmiljön• ser till att de redskap och den utrustning som används är i funktionsdugligt skick• har kunskaper i första hjälpen och räddning samt elementära kunskaper i brandsläckning.

<p>Examinanderna agerar artigt, ansvarsfullt, flexibelt och trovärdigt i en kundbetjäningssituation</p>	<p>Verksamhet tillsammans med kunder Examinanderna</p> <ul style="list-style-type: none"> • förmår bedöma kundernas kapacitet • anpassar kundbetjäningen enligt varje kunds behov • kan fatta snabba beslut och agerar naturligt och kreativt i överraskande situationer • klarar på ett ledigt sätt av en kundbetjäningssituation på de språk som målgruppen förutsätter och anlitar vid behov experter.
<p>Examinanderna kan bedöma sitt arbete på ett realistiskt sätt.</p>	<p>Utvärdering av det egna arbetet Examinanderna</p> <ul style="list-style-type: none"> • samlar in respons om programtjänsterna de genomför • bedömer realistiskt försäljningen, kundbetjäningen och genomförandet av programtjänsterna ur olika synvinklar.

c) Sätten att påvisa yrkesskicklighet

Examinanderna skall innan de utför yrkesprovet visa att de kan ge första hjälpen på FHJ 1-nivå. Om tillredning av mat ingår i programmet, skall examinanderna även visa att de behärskar livsmedelshygien.

Examinanderna säljer eller anordnar försäljning av självproducerade handledda program eller program som utförs på egen hand samt genomför ett program eller ett produktpaket på ett ekonomiskt lönsamt sätt åt kundgruppen som köpt det.

Handledda program under ledning av en handledare eller guide kan vara till exempel ritt, försränning, paintball-krig eller en produkt som är bunden till drama eller till ett visst tema, med eventuella tillhörande måltider eller andra tjänster.

Program som genomförs på egen hand är tjänster som erbjuds en kund och där kunden genomför programmet på egen hand, t.ex. en utflykt, och där kunden mot ersättning använder sig av tjänster, som han eller hon på förhand fått direktiv om, t.ex. fiske (med eventuella redskap), cykelutfärd (med eventuell matsäck) eller konstutställningsrunda med tillhörande kartor över rutten.

Efter att programmet är genomfört presenterar examinanderna materialet som ansluter sig till produkten och den respons som fåtts av kunden för bedömarna samt utvärderar sitt eget kunnande ur olika synvinklar.

Bedömarna kan delta i programmen som kunder eller åskådare.

Kompetensområde: Produktion av evenemang

4 § Planering av ett evenemang

a) Krav på yrkesskicklighet	b) Mål och kriterier för bedömningen
<p>Examinanderna inser vilken betydelse kreativt arbete har vid produktion av evenemang och vilka idéer som går att genomföra. De förstår vilken betydelse ett evenemang har ur turismsynvinkel, kan bedöma vilka idéer som har förutsättningar att lyckas kommersiellt och kan planera en servicehelhet för ett evenemang</p> <p>Examinanderna känner till de ansvarsfrågor som berör ett evenemang. De känner till vilka tekniska arrangemang som krävs samt logistiska behov och miljöfrågor och kan planera ett evenemang som är säkert ur publikens och aktörernas synvinkel. Examinanderna förstår hur kundens servicekedja är uppbyggd, bl.a. betydelsen av catering-service för evenemanget och ur kundernas synvinkel. De kan dra nytta av utrustning för elektronisk kommunikation.</p>	<p>Planering av innehållet i ett evenemang Examinanderna</p> <ul style="list-style-type: none">• kan kläcka en kreativ idé för ett evenemang• tar vid planering av ett evenemang i beaktande olika målgruppers och marknadens behov, det tjänsteutbud som redan existerar samt affärsidén i det företag som producerar programtjänster• omformar idén till en affärsidé• testar idén, utvärderar den och vidareutvecklar den• känner till turistservicen och dess struktur inom det egna verksamhetsområdet så att de kan utnyttja dem vid planering av ett evenemang• visar sig kunna anlita olika informationskällor för att söka information om turistbranschen och turistaktörer• kan skriva manuskript för ett evenemang• planerar och sätter utgående från kundernas behov ihop programtjänster som är klart avgränsade och aktiverande samt lätta att köpa och följa med• gestaltar vilka lösningar i ett evenemang som fungerar visuellt• gestaltar (upplevelse)stigen för de partner och kunder som deltar i evenemanget. <p>Planering av teknisk produktion Examinanderna</p> <ul style="list-style-type: none">• tar vid planering i beaktande myndigheternas anvisningar samt andra bestämmelser och rekommendationer• visar sig känna till behovet av tillstånd, anmälningar och försäkringar och förfarandet i fråga om dem samt hur de står i relation till det planerade evenemanget• beaktar vid planering säkerhetsfaktorer och bestämmelserna om konsumentskydd till den del det behövs

Examinanderna känner till de ekonomiska möjligheter och risker som är förknippade med evenemangsproduktion samt förstår principerna för lönsam företagsverksamhet och vilka resurser som produktionen av ett evenemang förutsätter. De har en uppfattning om marknadstänkande och olika målgrupper och behärskar planering av marknadskommunikation.

- gör upp en plan för området där evenemanget skall genomföras, i vilken de beaktar trivsamt och säkerhet samt hur servicen fungerar
- tar vid planering av ett evenemang i beaktande miljöfrågor genom att minimera miljöbelastningen på det område där evenemanget genomförs
- gör upp säkerhetsdokument för ett evenemang, i vilka räddningsplaner ingår
- kan vid behov utnyttja ljud-, ljus- och AV-teknik vid genomförandet av ett evenemang samt ordna med tjänster som behövs
- planerar hur människor och föremål skall förflyttas från en plats till en annan innan ett evenemang och under den tid det pågår
- planerar restaurangverksamhet som innehållsmässigt och servicemässigt lämpar sig för ett evenemang
- vet vilka potentiella cateringföretag som står till buds och förhandlar med dem
- utnyttjar datateknik i situationer som hänför sig till arbetet
- använder effektivt den vanligaste audiovisuella utrustning som behövs.

Planering av kommersiell produktion

Examinanderna

- gör upp en realistisk budget med kostnads- och täckningsberäkningar
- planerar självfinansieringens andel, t.ex. andelen eventuell biljettförsäljning och övrig försäljning av budgeten
- gör kassaflödesberäkningar
- utreder potentiella bidrag
- planerar eventuella sponsorprodukter
- planerar ärenden som berör beskattning och sköter om bokföringen
- fastställer ett evenemangs konkurrensmedel på marknaden samt delar in kunderna i grupper på olika grunder
- skriver i marknadsföringssyfte meddelanden och brev
- organiserar grafisk planering
- planerar mediereklam för ett evenemang

Examinanderna känner till grunderna i ledarskap och kan leda ett evenemang. De förstår vikten av strategisk planering och dra nytta av den i sitt arbete. De kan bygga upp en evenemangsorganisation, förstår hur viktiga nätverk är och kan göra upp en funktionsduglig produktionsplan för ett evenemang. De kan ta i beaktande eventuella internationella partner och kunder.

- planerar hur de skall dra nytta av metoderna för relationsmarknadsföring
- identifierar kundernas krav, ordnar och dokumenterar sitt arbete så att det motsvarar kraven och planerar evenemangstjänsterna till en helhet som är lätt att köpa och sälja (produktifiering)
- beaktar möjligheterna till paketering och planerar hur det går att dra nytta av dem
- planerar försäljningen av biljetter till ett evenemang, distributionen av dem samt försäljningsverksamheten under evenemanget.

Planering av hur ett evenemang skall ledas

Examinanderna

- definierar de centrala principerna för produktionen av ett evenemang (relevans) och evenemangets syfte
- definierar målen som skall mätas
- definierar vilka strategierna är för att målen skall uppnås
- leder förberedelserna av ett evenemang eller en del av det
- framför sitt ärende på ett övertygande sätt i olika situationer som berör arbetet
- behärskar mötesteknik
- planerar och behärskar sin tidsanvändning
- planerar en evenemangsorganisation på det sätt som evenemanget kräver
- planerar rekrytering av arbetstagare och frivilliga
- uppvisar förmåga att interaktivt förhandla med personalen
- planerar hur de skall bilda nätverk och få samarbetspartner
- gör en produktionsplan för ett evenemang
- kan skriva de dokument som arbetet förutsätter på sitt modersmål
- gör sig förstådd på de språk som behövs och tar i beaktande skillnader mellan länder och kulturer samt anlitar vid behov experter.

<p>Examinanderna kan bedöma sitt arbete på ett realistiskt sätt.</p>	<p>Utvärdering av det egna arbetet Examinanderna</p> <ul style="list-style-type: none"> • bedömer realistiskt ett publikevenemang de har planerat samt evenemangets olika delar ur flera synvinklar • bedömer hur realistiska en produktionsplan och ett evenemang är • gör en bedömning av ett evenemang i förhållande till andra evenemang • gör i planen för marknadsföring av ett evenemang en bedömning av det egna evenemangets starka och svaga sidor, av hot och möjligheter samt hur de kan vändas till fördelar • söker aktivt information, följer med branschens utveckling och uppdaterar sitt eget kunnande.
--	---

c) Sätten att påvisa yrkesskicklighet

Examinanderna planerar ett evenemang som kan integreras som en del av ett produktpaket som uppfyller kännetecknen för en charterresa. Evenemanget skall gå att genomföra och vara ekonomiskt lönsamt.

Yrkesskickligheten som krävs i examensdelen påvisas genom att examinanderna genomför en marknadsföringsåtgärd eller -åtgärder för till exempel ett publik- eller företagsevenemang. Examinanderna genomför åtgärderna antingen själva och/eller genom att utnyttja olika medier. Sådana marknadsföringsåtgärder kan vara till exempel lansering av ett evenemang, presentation av ett evenemang på mässor, produktpresentation på webbsidor eller med hjälp av en CD-ROM-skiva.

Bedömningen skall, förutom på marknadsföringsåtgärderna och utarbetat material, grunda sig på ett möte där examinanderna presenterar produktionsplanen för evenemanget samt utvärderar sitt eget kunnande.

5 § Produktion och genomförande av ett evenemang

a) Krav på yrkesskicklighet	b) Mål och kriterier för bedömningen
<p>Examinanderna producerar antingen som ensam aktör i en organisation eller i samarbete med andra aktörer ett publikevenemang med tillhörande planer och dokument. De producerar och genomför innehållet i evenemanget och skapar ett helhetsinnehåll enligt planerna.</p>	<p>Produktion av innehåll Examinanderna</p> <ul style="list-style-type: none"> • producerar program som är aktiverande och lätta att följa med för kunden • köper vid behov program till ett evenemang som är aktiverande och lätta att följa med • producerar behövliga tilläggs- och bitjänster, t.ex. restaurangtjänster.

<p>Examinanderna sköter de tekniska lösningarna för ett evenemang enligt planerna.</p>	<p>Teknisk produktion Examinanderna</p> <ul style="list-style-type: none"> • sköter tillståndsärenden • fattar beslut i logistiska frågor • skaffar vid behov konstruktioner samt sörjer för ljud-, ljus- och AV-teknik • drar försorg om kundernas säkerhet genom att följa säkerhetsdokumentet och dess bilagor • har kunskaper i första hjälpen och räddning samt elementära kunskaper i brandsläckning.
<p>Examinanderna sköter ett evenemangs marknadsföring och ekonomi.</p>	<p>Kommersiell produktion Examinanderna</p> <ul style="list-style-type: none"> • sköter om distributions- och samarbetsavtal samt övriga nödvändiga avtal • sköter marknadsföring och eftermarknadsföring • sköter om ett evenemangs bokföring samt betalning av löner och fakturor.
<p>Examinanderna leder ett evenemang eller en del av det och ser till att det genomförs i enlighet med produktionsplanen.</p>	<p>Ledning av ett evenemang Examinanderna</p> <ul style="list-style-type: none"> • bygger upp och anpassar en organisation på det sätt som evenemanget kräver • samlar in respons, gör uppföljningar och vid behov förändringar • gör en rapport över målgruppens, samarbetspartnernas och intressentgruppernas respons samt skriver en slutrapport och definierar utvecklingsmålen • kan fatta snabba beslut och kan reagera kreativt i överraskande situationer.
<p>Examinanderna kan bedöma sitt eget arbete på ett realistiskt sätt.</p>	<p>Utvärdering av det egna arbetet Examinanderna</p> <ul style="list-style-type: none"> • gör ett skriftligt sammandrag av ett evenemang, där detaljer om arrangemangen gällande ekonomi, information, tjänster och funktionärer framgår • bedömer realistiskt produktionen av ett evenemang, kundservicen samt själva genomförandet av evenemanget ur olika synvinklar.

c) Sätten att påvisa yrkesskicklighet

Examinanderna skall innan de utför yrkesprovet visa att de kan ge första hjälpen på FHJ 1-nivå.

Yrkesskickligheten som krävs i examensdelen påvisas genom att examinanderna för en bestämd målgrupp producerar och genomför ett evenemang som är betydande ur turismsynvinkel och ekonomiskt genomförbart. Det skall vara möjligt att erbjuda evenemanget som en del av ett produktpaket. Exempel på sådana evenemang kunde vara Tandläkarnas internationella evenemang, Mörskom Metall Ab:s årliga evenemang, Vikingaevenemang, Barnens bokdagar, Medeltidsmarknad o.s.v.

Evenemanget kan anordnas i samarbete med andra aktörer men ändå så att examinanderna är ansvariga arrangörer för evenemanget eller fungerar som fackmän i en arbetsgrupp som ansvarar för evenemanget.

Bedömarna kan delta i evenemanget, varefter examinanderna under ett separat möte presenterar evenemangets produktionsplan för bedömarna och rapporterar om genomförandet och ekonomin. Under mötet utvärderar examinanderna också sitt eget kunnande på ett mångsidigt sätt.

VALFRI EXAMENSDEL

6 § Företagsamhet

Examinanderna har rätt att foga delen Företagsamhet till sin examen. Kraven på yrkesskicklighet, målen och kriterierna för bedömningen i denna valfria examensdel är följande:

a) Krav på yrkesskicklighet	b) Mål och kriterier för bedömningen
<p>Examinanderna kan bedöma sina personliga färdigheter och möjligheter att eventuellt verka som företagare i branschen.</p> <p>Examinanderna kan granska branschen och de möjligheter och risker som är förknippade med inledande och utvecklande av företagsverksamhet.</p>	<p>Bedömning av de egna företagarfärdigheterna Examinanderna</p> <ul style="list-style-type: none">• vet hurdana personliga färdigheter som bidrar till att man lyckas som företagare och kan på basis av det specificera och utvärdera sina egna förutsättningar att verka som företagare• kan vägled av sakkunniga göra upp en plan för utvecklande av sina företagarfärdigheter. <p>Utredning av förutsättningarna för företagsverksamhet Examinanderna</p> <ul style="list-style-type: none">• kan granska branschens framtidsutsikter och utveckling samt marknaden med tanke på inledande av egen företagsverksamhet• kan bedöma det eventuella egna företags utsikter till framgång och lönsamhet,

<p>Examinanderna kan utveckla en preliminär affärsidé för sitt företag och bestämma vilka sätt att starta företaget och vilka företagsformer som lämpar sig för det.</p>	<p>m.a.o. om det går att försörja sig på det</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan granska företagandet utgående ifrån företagarens ansvar och förpliktelser • kan granska företagandet också ur en arbetsgivares synvinkel. <p>Utformning av en affärsidé Examinanderna</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan jämföra olika sätt att inleda företagsverksamhet och kan med experter diskutera alternativen för sin egen eventuella företagsverksamhet • kan tillsammans med experter utveckla en affärsidé för sitt företag och vet hurdana ekonomiska, produktionsmässiga och psykiska resurser det kräver att inleda företagsverksamhet • kan med experter diskutera den egna företagsidéns möjligheter att lyckas.
<p>Examinanderna kan skapa kund- och nätverksrelationer</p>	<p>Skapande av kund- och nätverksrelationer Examinanderna</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan överväga olika alternativ att bygga upp nätverk • kan inom ramen för sina möjligheter bygga upp kund-, leverantörs- och övriga nätverksrelationer som är viktiga för företagets fortbestånd • kan göra utkast till avtal med ovan nämnda nätverkspartner genom att anlita experter.
<p>Examinanderna kan handla enligt de viktigaste företagsekonomiska principerna</p>	<p>Ekonomisk verksamhet Examinanderna</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan välja verksamhetsätt som främjar ett företags lönsamhet • kan prissätta sina egna tjänster med beaktande av faktorer som påverkar såväl lönsamheten som marknaden • kan tolka ett företags bokslut i fråga om kapital, tillgångar, solvens och resultat • kan överväga möjligheterna att utveckla den ekonomiska verksamheten, vid behov i samarbete med sakkunniga • kan göra upp en grov resultatprognos för sitt företag • kan anlita experter i beskattningsfrågor.

Examinanderna kan anlita experter.	<p>Anlitande av experter</p> <p>Examinanderna</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan för grundande av ett företag och i verksamhetens olika skeden skaffa den information och anlita de experter som behövs.
------------------------------------	--

c) Sätten att påvisa yrkesskicklighet

Det centrala i denna examensdel är att examinanderna kan utvärdera sina egna förutsättningar att verka som företagare. De kan granska möjligheterna för att företagsverksamheten kunde lyckas, utforma en affärsidé för sitt eventuella företag och beräkna om den tilltänkta verksamheten skulle vara lönsam och försörja företagaren. De kan utnyttja olika nätverk och anlita experter vid planering och inledande av företagsverksamheten.

Yrkesskickligheten påvisas enligt följande:

1. Examinanderna påvisar yrkesskickligheten som krävs i examensdelen genom att

- utföra arbetsuppgifter, där de kartlägger förutsättningarna och riskerna som är förknippade med den eventuella egna företagsverksamheten
- göra upp en preliminär affärsidé för det egna företaget
- komplettera affärsidén med utredningar och kalkyler om förutsättningarna och riskerna, samt genom att
- göra upp en plan för hur de själva skall utvecklas som företagare.

Experter på näringsliv och företagsverksamhet bedömer examinandernas agerande, affärsidén samt de kartläggningar och kalkyler som hänför sig till den. Examinanderna gör också en självvärdering där de utvärderar sitt agerande och sin affärsidé med tillhörande utredningar. Utvärderingarna utgör en del av bedömningsmaterialet.

2. Utvärderingssamtal

Då alla examensdelar har avlagts hålls ett utvärderingssamtal, i vilket examinanden, experter på näringsliv och företagsverksamhet samt en representant för undervisningssektorn deltar. På basis av bedömningsmaterialet utvärderas under samtalet företagarfärdigheterna hos examinanderna som ämnar bli företagare samt deras förmåga att fatta beslut om ett eventuellt inledande av företagsverksamhet. Som avslutning på diskussionen håller bedömningsgruppen ett möte där den beslutar om examen skall godkännas eller underkännas och ger därefter ett skriftligt utlåtande om saken.

Beskrivning av yrket

Personer som arbetar med programtjänster inom turism är experter inom turistbranschen. De planerar, marknadsför, säljer och producerar program- eller evenemangstjänster. Efter att ha avlagt yrkesprov inom kompetensområdet Produktion av programtjänster kan de använda programproducent som yrkesbenämning. Efter avlagt yrkesprov inom kompetensområdet Produktion av ett evenemang kan de använda yrkesbenämningen evenemangsproducent. Även andra benämningar är möjliga beroende på arbetsuppgifternas art. Personer som arbetar med programtjänster inom turism kan vara anställda i olika programtjänstföretag, föreningar, stiftelser, turistcenter eller i organisationer som ansvarar för kommunernas turist- och rekreationstjänster. De kan också vara yrkesutövare som producerar tjänster.

Arbetet inom turistbranschen förutsätter att man behärskar branschens specialterminologi och produktifiering, känner till distributionskanaler, konsumentskydd, handel mellan företag, säkerhet, hållbar utveckling och de ansvar som bestäms i branschens lagar, förordningar och avtal samt att man i sitt arbete tar i beaktande de förpliktelser som ansvaret medför.

Personer som arbetar inom turistbranschen känner till de särdrag som kännetecknar Finlands, och speciellt den egna branschens näringsstruktur samt organisationer, marknadsföringskanaler och olika distributionskanaler och kan utnyttja dem i sitt arbete. En yrkesman förstår vad det innebär att tjänster är abstrakta och identifierar målgrupperna för de tjänster de producerar. De kan vid behov anlita experter samt skaffa information med moderna metoder och behärskar användning av datateknik i sitt arbete.

De producerar kundcentrerade program- och evenemangstjänster och fäster speciellt vikt vid tjänsternas kvalitet och strävar särskilt efter att uppfylla kundens förväntningar och önskemål. Till grundförutsättningarna för yrket hör också förmåga att diskutera och lyssna samt förmåga att anpassa sitt uppträdande och sitt sätt att framföra ärenden efter olika gruppers behov, krav och kulturbakgrund. Yrkeskompetensen förutsätter förmåga att vid behov leda, styra och koordinera en grupp samt förmåga att fatta snabba beslut och reagera kreativt också i överraskande situationer.

Till yrkeskompetensen hör även att man själv har, eller anlitar andra som har, tillräckliga språkkunskaper för att kunna betjäna kunderna. Experter på program- och evenemangstjänster förstår säkerhetsfrågor ur sin egen, kundens, en eventuell anställds och/eller en underleverantörs synvinkel. Det hör också till yrkeskompetensen att upprätthålla sin yrkesskicklighet och vidareutveckla den.

Arbetet förutsätter att man behärskar de redskap och den utrustning som används i programtjänsterna, beaktar myndighetsbestämmelser, iakttar tillvägagångssätt som är förenliga med hållbar utveckling samt tar hänsyn till hur såväl ekologiska, sociokulturella och ekonomiska faktorer påverkar det egna arbetet. En yrkesman kan utnyttja lokal-kännetecken och förstår vilka krav förhållandena ställer på produktionen av tjänster.

BILAGA 2

Begrepp och termer som används i yrkesexamen i programtjänster för turister

Aktivitetsområde = geografiskt område, inom vilket en aktör som producerar programtjänster huvudsakligen verkar.

Cateringservice = beställd restaurangverksamhet som täcker allt, bl.a. kärl, mat och dryck bord och stolar samt att ordna en lämplig lokal. Kunden väljer platsen och verksamhetsutövaren och kunden kommer tillsammans överens om servicen och priset skilt för varje evenemang och beställning.

Evenemang = program som riktar sig till ett obegränsat antal kunder, är uppbyggt kring något tema, varar en viss begränsad tid och är av turistkaraktär.

Frivilligarbetare = person som utan ersättning utför arbete i en evenemangsorganisation eller i en organisations namn.

Genomförande = den egentliga verksamhet där kunden använder den producerade servicen.

Handledda program = tjänster som erbjuds en konsument och som genomförs under övervakning eller handledning av t.ex. en handledare, guide eller motsvarande.

Kundens upplevelsestig = kundens väg hemifrån till ett evenemang och tillbaka, beskriver speciellt kundens positiva upplevelser under evenemanget. Verktyg vid planeringen av serviceprocessen.

Nätverk = många företag eller sammanslutningar som enligt överenskomna principer strävar mot ett gemensamt mål. Verksamheten inom nätverket baserar sig på utbyte, kommunikation och social verksamhet.

Paketering = att kombinera tjänster i ett evenemang (t.ex. transport, inkvartering och måltider) för att göra det till ett intressantare och mångsidigare paket som är lätt för turisterna att köpa.

Producera = att planera och förbereda en tjänst så att den går att genomföra.

Produktlighet (jmf. produktpaket) = helhet som innehåller olika tjänster, till exempel flera programtjänster.

Produkter = handledd programservice, programservice som genomförs på egen hand samt evenemang som mot ersättning erbjuds en kund.

Produktpaket (jmf. produktlighet) = helhet som innehåller programtjänster och där det även ingår andra slags tjänster, t.ex. transport, inkvartering och/eller måltider.

Program som genomförs på egen hand = tjänster som erbjuds en konsument och som genomförs av konsumenten på egen hand, t.ex. utflykt, vandring o.dyl., och där konsumenten mot ersättning kan få handledning, material, utrustning, mat m.m.

Programtjänster/Program = kommersiella kundfokuserade tjänster som är antingen handledda eller går att genomföra på egen hand och är inriktade på natur och/eller kultur. Teman kan vara till exempel underhållning, historia, arkitektur, mat, välbefinnande o.dyl. Programtjänster innebär att ordna tjänster som är baserade på verksamhetsmiljön och/eller redskap.

Redskap = material som behövs för att programtjänster skall kunna genomföras.

Sponsor = aktör eller samarbetspartner som drar nytta av ett evenemang eller objekt i sin affärsverksamhet och samtidigt stödjer evenemanget eller objektet finansiellt, med produkter eller tjänster.

Sponsorprodukt = produkt eller tjänst som ett evenemang eller en organisation erbjuder ett företag som ersättning för sponsorsamarbete.

Strategi = medel med vilka man strävar efter att uppnå målen och skilja sig från sina konkurrenter i positiv mening.

Säkerhetsdokument = skriftligt dokument som är uppgjort av verksamhetsutövaren och som innehåller frågor som berör säkerhet vid produktion av programtjänster, t.ex. personalens uppgiftsfördelning, riskbedömning, säkerhetsplan samt beskrivning hur man larmar efter hjälp vid olycksfall eller risksituationer.

Säkerhetsplan = anvisningar givna av verksamhetsutövaren.

Turismaktör = sammanslutning/organisation/samfund som verkar antingen för att främja turistnäringen eller i kommersiellt syfte.

Turist = person som rör sig utanför sin vanliga omgivning på sin fritid eller i sitt arbete.

Turistservice = tjänster som huvudsakligen produceras för turister.

Utrustning = den utrustning som kunden använder (t.ex. hyrd) och som ger mervärde åt programtjänsterna och gör det möjligt att klara sig under rådande förhållanden.

Verksamhetsmiljö = miljö där programservicen genomförs.

Verksamhetsutövare eller näringsidkare = privat person, förening eller klubb, företag, det kommunala ungdomsväsendet, församlingen o.s.v. som i anslutning till sin näringsverksamhet (t.ex. mot avgift) erbjuder service för konsumenter.

Utbildningsstyrelsen har godkänt dessa examensgrunder med stöd av lagen om yrkesinriktad vuxenutbildning.

De fristående examina är examina som särskilt planerats och utvecklats för att avläggas av den vuxna befolkningen.

Planeringen och genomförandet av de fristående examina baserar sig på ett nära samarbete mellan sakkunniga inom undervisning och arbetsliv.

Utbildningsstyrelsen/biblioteket
Pb 380 (Hagnäsgatan 2)
00531 Helsingfors
tfn: (09) 774 774 50
fax (09) 774 774 75
myynti@oph.fi
www.oph.fi/svenska/bokhandel